

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОТИДІЮ ПЛАГІАТУ В УНІВЕРСИТЕТІ**

СХВАЛЕНО

науково-методичною комісією
ПВНЗ «Міжнародний економіко-
гуманітарний університет імені
академіка Степана Дем'янчука»
протокол № 3 від 22.11.2016.

(із змінами та доповненнями,
 затвердженими НМК (протокол № 1
від 18.10.2021)

Голова науково-методичної комісії
проф. Боровик А. В.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ПВНЗ «Міжнародний
економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
протокол № 4 від 24.11.2016.

(із змінами та доповненнями,
затвердженими Вченою радою
(протокол № 4 від 25.11.2021) і
введеними в дію наказом № 031/160-00
від 25.11.2021)

Голова Вченої ради

проф. Дем'янчук А.С.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Визначення понять.....	3
3. Профілактика плагіату у навчальному процесі.....	4
4. Порядок застосування системи «Антиплагіат».....	5
5. Вимоги до електронного варіанту письмової роботи.....	5
6. Критерії оцінювання плагіату в документах.....	5
7. Відповідальність за плагіат.....	6
8. Порядок подання апеляції та її розгляду.....	7
9. Прикінцеві положення.....	8
Додаток 1.....	9
Додаток 2	10

1. Загальні положення

1.1. Відповідно до п. 3 ст. 32 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, вищі навчальні заклади зобов'язані: 1) вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення *академічного плагіату* в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності.

Виходячи із зазначеного та відповідно до положень Цивільного кодексу України, Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права» та Статуту Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, з метою запобігання поширення плагіату в письмових роботах викладацького складу, здобувачів вищої освіти усіх рівнів, здобувачів наукового ступеня доктора наук; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності та індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування – розроблено Положення «Про протидію плагіату в університеті» (далі – Положення).

2. Визначення понять

2.1. *Плагіат* – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

2.2. *Плагіат академічний* – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та\або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (п. 6 ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

2.3. *Автор* – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

2.4. *Твір* – загальний термін для позначення результату творчої діяльності людини у науковій, літературній і художній сферах, який представлений на паперових носіях та в електронному вигляді, у тому числі в мережі Інтернет.

2.5. *Цитата* – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулуванні.

2.6. *Види плагіату:*

2.6.1. Видання виконаної іншим автором роботи за свою без внесення у неї змістовних змін, а також навмисні текстові спотворення – заміна символів у тексті (кириличні символи на латинські і навпаки тощо) з метою укриття запозичення.

2.6.2. Дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази – до набору речень) без належного оформлення цитування.

2.6.3. Внесення незначних правок у скопійований матеріал (перефразування речень, зміна порядку слів у них тощо) та без належного оформлення цитування.

2.6.4. Компіляція – створення значного масиву тексту без поглиблого вивчення проблеми шляхом копіювання тексту із низки джерел без внесення у

нього правок, з посиланням на авторів і «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

2.6.5. Представлення скомпонованих власних і запозичених аргументів без належного цитування.

2.6.6. Парапраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парапрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій під час використання будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет).

2.6.7. Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

3. Профілактика plagiatu у навчальному процесі

3.1. Відповідно до ч. 6 ст. 69 Закону України «Про вищу освіту» вищі навчальні заклади здійснюють заходи із запобігання *академічному plagiatu* – оприлюдненню (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

3.2. З метою стимулювання викладацького складу, здобувачів вищої освіти усіх рівнів, здобувачів наукового ступеня доктора наук до самостійного виконання письмових робіт:

– до захисту допускаються кваліфікаційні роботи лише після проходження зовнішнього рецензування, наявності відгуку керівника та довідки про перевірку роботи на plagiat, а також документів, що підтверджують апробацію результатів дослідження;

- захист письмових робіт проводиться публічно;
- кращі письмові роботи підлягають обговоренню на наукових конференціях та подаються до публікації в університетських та інших наукових виданнях;
- кращі письмові роботи заслуховуються на засіданнях наукових студентських гуртків, товариств молодих вчених, круглих або дискусійних столів;
- доповіді щодо виконаних письмових робіт заслуховуються на засіданнях кафедр, на яких виконувалася робота.

3.3. Профілактика plagiatu в університеті здійснюється шляхом:

- затвердження та видання Методичних рекомендацій з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на матеріали, використані у письмових роботах;
- проведення на факультетах та кафедрах університету спеціальних занять з основ академічного письма та дослідницької роботи, з акцентуванням уваги на коректному використанні у письмових роботах інформації з інших джерел та уникнення plagiatu, правила опису джерел та оформлення цитувань;
- розміщення цього Положення на офіційному Веб-сайті Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука.

3.4. Науковим керівникам і консультантам в обов'язковому порядку ознайомлювати з цим Положенням студентів, аспірантів, докторантів на всіх етапах виконання наукових робіт контролювати і попереджувати факти plagiatu.

4. Порядок застосування системи «Антиплагіат»

4.1. На кафедрах університету призначаються особи, **відповіальні** за перевірку письмових робіт системою «Антиплагіат» з числа науково-педагогічних працівників, які мають наукові ступені.

4.2. При поданні на кафедру письмової роботи, викладачі, докторанти, здобувачі вищої освіти усіх рівнів і форм навчання, письмові роботи яких підлягають перевірці системою «Антиплагіат», заповнюють і підписують заяву за встановленою формою (Додаток 1).

Заявою підтверджується:

1) факт відсутності в письмовій роботі запозичень з друкованих та електронних джерел третіх осіб, не підкріплених відповідними посиланнями;

2) інформованість про можливі санкції у випадку виявлення plagiatu. Відмова у належному заповненні та підписанні заяви автоматично тягне за собою не допуск письмової роботи до захисту, або ненадання рекомендації кафедри про допуск наукової публікації до друку.

4.3. **Відповіальні на кафедрах** за перевірку письмових робіт системою «Антиплагіат» ознайомлюють осіб, які виявили зацікавленість у перевірці їхніх робіт на plagiat, з цим Положенням, реєструють роботи та повідомляють зацікавленим особам електронну адресу оператора університету, на яку повинен направлятися електронний варіант роботи (без списку використаних літературних джерел та додатків) для перевірки.

4.4. Результати перевірки поданих письмових робіт на plagiat оператори університету, які будуть супроводжувати їхню безпосередню перевірку, передають особам **відповіальним в університеті**, які при отриманні позитивного висновку, за своїм підписом видають зацікавленим особам довідки про відсутність в їхніх роботах встановленого цим **Положенням** перевищення відсотка збігу інформації за встановленою формою (Додаток 2).

Висновки видаються через 5 днів після направлення електронного варіанта роботи оператору, який буде супроводжувати її безпосередню перевірку на plagiat.

Копії всіх висновків про наявність у перевіреных письмових роботах збігу інформації, що перевищує встановлений цим Положенням відсоток, **відповіальні в університеті** за видачу довідок про перевірку письмових робіт на plagiat передають проректору з наукової роботи.

4.5. Висновки про перевірку письмових робіт на plagiat додаються до письмових робіт при їх здачі чи захисті.

5. Вимоги до електронного варіанту письмової роботи

5.1. Перевірка документів на наявність plagiatu проводиться для електронних варіантів, поданих у форматах: doc (Word 97 – Word 2003) та docx (Word 2007). Письмова робота вводиться повністю, починаючи з титульного аркушу і включно з висновками (без списку використаних літературних джерел та додатків).

6. Критерії оцінювання plagiatu в документах

6.1. Максимальний збіг інформації у кваліфікаційних роботах на здобуття ступенів вищої освіти «Магістр» та «Бакалавр» не повинен перевищувати 40 %.

6.2. Максимальний збіг інформації у кваліфікаційних роботах на здобуття ступеня вищої освіти «Доктор філософії» не повинен перевищувати 20 %.

7. Відповіальність за плагіат

7.1. Викладачі, докторанти, аспіранти, та студенти (зокрема щодо написання кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» та «Бакалавр») усіх форм навчання несуть відповіальність за подання своєї науково-дослідницької роботи для перевірки системою «Антиплагіат» у порядку визначеному цим Положенням.

7.2. Науковий керівник (науковий консультант) несе відповіальність за перевірку роботи у встановлені терміни, прийняття рішення про доопрацювання та повторну перевірку її на плагіат, а також про допуск письмової роботи до захисту.

7.3. Виявлення факту академічного плагіату (компіляції) у письмових роботах можливе на етапі їх представлення вченому секретареві, в редакційну колегію або для розгляду на засіданні Вченої ради з метою рекомендації до друку – для наукових робіт (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт тощо); на етапі розгляду на засіданні кафедри творів викладачів, що вимагають ухвалення кафедри; на етапі подання студентських робіт (кваліфікаційні роботи на здобуття ступенів вищої освіти «Магістр» та «Бакалавр») на кафедру.

7.4. Особа, яка виявила академічний плагіат (компіляцію) у вже опублікованих творах, що є науковими і навчально-методичними роботами (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, дисертація і т.д.), службовою запискою повідомляє про це проректора з наукової роботи.

7.5. Науковий керівник, який отримав інформацію про низький відсоток оригінальності у творах студента (кваліфікаційні роботи на здобуття ступенів вищої освіти «Магістр» та «Бакалавр») попереджає про це автора і виносить рішення про недопуск роботи до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання або про видачу нового варіанта завдання, а у разі незгоди автора – інформує службовою запискою декана факультету, на якому навчається студент.

7.6. Несамостійно виконані роботи студентів не можуть бути позитивно оцінені та допущені до захисту.

7.7. У випадку використання запозиченого матеріалу без посилання на автора або джерело запозичення, робота знімається з розгляду незалежно від стадії її розгляду без права захисту.

7.8. Виявлення двох і більше фактів плагіату (компіляцій) у творах здобувачів наукового ступеня доктора філософії може бути підставою для їх виключення з аспірантури чи відкріплення здобувача від кафедри.

7.9. Виявлення фактів плагіату (компіляцій) в осіб викладацького складу може бути враховано при продовженні дії контракту.

7.10. Встановлення фактів плагіату (компіляцій) в уже опублікованих творах докторантів, здобувачів наукового ступеня доктора філософії, здобувачів вчених звань є підставою для заборони автору включати такі твори у перелік своїх публікацій.

7.11. Відповідно до правил встановлених ч. 6 ст. 6 ЗУ «Про вищу освіту» до захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

Виявлення академічного *плагіату* у захищений дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний *плагіат*, була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний *плагіат*, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а вищий навчальний заклад (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного *плагіату* здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

8. Порядок подання апеляції та її розгляду

8.1. У випадку незгоди з отриманою інформацією щодо виявлення факту *плагіату* (компіляцій) у творі, автор має право у триденний термін з моменту виявлення подати письмову апеляційну заяву на ім'я проректора з наукової роботи.

8.2. Для розгляду апеляційної заяви студента створюється апеляційна комісія, персональний склад якої формується розпорядженням проректора з наукової роботи з найбільш досвідчених та авторитетних викладачів відповідних кафедр (загальний склад не менше 3 і не більше 5 осіб).

8.3. Для розгляду апеляційної заяви викладача, докторанта, аспіранта, здобувача вищої освіти створюється апеляційна комісія із числа провідних викладачів відповідного факультету та інших провідних викладачів за спеціальністю особи, що подала апеляцію.

8.4. Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу розпорядження проректора з наукової роботи про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

8.5. У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у кілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

8.6. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, робота якої розглядається апеляційною комісією.

8.7. За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник, зазначаючи «З висновками

апеляційної комісії погоджується (або не погоджується)». Висновки апеляційної комісії зберігаються впродовж року:

- щодо академічного plagiatu (компіляцій) у творах студентів – у деканаті;
- щодо академічного plagiatu (компіляцій) у творах викладачів, докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти – у відділі з наукової діяльності та аспірантури університету.

Після закінчення зазначеного вище терміну висновки апеляційної комісії передаються в архів університету.

9. Прикінцеві положення

9.1. Положення набуває чинності з моменту його затвердження Вченого радию університету та введення в дію наказом ректора.

ЗАЯВА

щодо самостійності виконання письмової роботи

Я, _____, який працює (навчається) на посаді
(Прізвище, ім'я, по батькові)

(вказати посаду для осіб викладацького складу), докторант, аспірант, студент-випускник (магістратури, бакалаврату) (вказати спеціальність та кафедру) заявляю, що моя письмова робота (вказати на здобуття якого ступеня вищої освіти представляється   робота)   виконана   на   тему «_____» (назва роботи), представлена у «_____» (спеціалізовану вчену раду, екзаменаційну комісію і т.д.) для публічного захисту, виконана самостійно і в ній не міститься елементів plagiatu. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел, а також із захищених раніше дослідницьких робіт, кандидатських і докторських дисертацій мають відповідні посилання.

Я ознайомлений (а) з діючим положенням «Про протидію plagiatu в університеті», згідно якого виявлення plagiatu є підставою для відмові в допуску письмової роботи до захисту та застосування дисциплінарних заходів.

Дата

Підпис